

Kitap Okumanın Faydaları

Kitap okumak, baltamızı bilemeye benzer. Yaşam enerjimizin zinde kalmasını arzuluyorsak, bireysel ve toplumsal huzuru önemişiyorsak, yaptığımız işte başarılı ve doyumlu olmak istiyorsak, baltamızı bilemek bir zorunluluktur. Kendimize zaman ayırarak bu konuyu etraflıca düşünmemiz ve üstünde durmamız gerektiğini hatırlatmak isterim.

Kitap okumak, kalbimizin saflığı ve paklığı, sağlığımızın, zihnimizin, ruhumuzun, karakterimizin güçlenmesi bakımından çok önemlidir. Onun içindir ki, Süryani edebiyatında hayatı güzelleştiren ve zenginleştiren kitaplardaki hakikat bilgisine güçlü vurgular var. Yaşamın özünü bütünleşen hakikatin anlamları nedeniyle, Süryani yazarların edebi eserleri, kitapsız/edebiyatsız medeniyetin; medeniyetsiz kitabın/edebiyatın var olamayacağını göstermektedir.

Çünkü edebi kitaplardan ve ebedi düşüncelerden insanın içine bir güç sızar. Edebi yazılar/eserler insandan yola çıkar, insana döner. İnsanın ruhunu açar ve ufkunu genişletir. Düşünce sınırlarını genişletir. İnsandaki tepkiselliği törpüler, ruhsal ve düşünsel yönden insanı yenilenme, tazelenme ve dönüşüm sürecine sokar. Evrensel kardeşliğin ve ruhani birlikteliğin tohumlarını yüreklere serper. Bundan dolayıdır ki, "Süryanilerin Güneşi" lakabıyla ünlenen Nusaybinli Aziz Mor Afrem (306-370) şöyle yazmaktadır: "**Kitaplar ayna gibidir. Gözü saf olan orada hakikatin şeklini görecektir. Gözlere ışık, düşünceye hakikat yaraşır. Gözüne ışık, düşüncene kitap seçmelisin. Eğer her gün okumazsan, bil ki, şeytanlara yenilirsin. Ve aylaklarla birlikte anlırısn.**"

Aziz Mor Afrem'in dile getirdiği hakikat, Süryani düşünür/yazar Ninovalı Mor İshok'un (613-700) dizelerinde şöyle dile gelmektedir: "**Hakikat bilgisi, kalbi esenlikle doldurur. İnsanı sevinçle pekiştirir. Öğütleri de, büyüktür. İlginçtir. Gözleri aydınlatır.**"

Bu iki tarihi yazar/şahsiyetin vurgularından anlaşıldığı üzere, Süryani düşünürleri/yazarları düşünsel üretkenlikleriyle ve yazınsal faaliyetleriyle kendine özgü bir edebiyat geleneği yaratmıştır. Düşünceleri geliştirmeye, eylemleri güçlendirmeye, yardımlaşma ve dayanışmaya; ahlak ve bilgelik dünyasına büyük katkılar sunmuştur. Ruh-mana ve beden-madde dünyası arasında uyum ve düzeni sağlayan bu katkılar, yaşam yolunda yürüyen biz yolcuların kulaklarına doğruluğun, iyiliğin, ahlakın, güzelliğin sırlarını fısıldamaktadır. Çünkü onlar kitap/edebiyat olmadan, medeniyetin gelişmeyeceğine inanmaktaydı. O denli ki,

çok önceden bunu fark ederek, yazınsal (edebi) üretkenlikleriyle bunun gereklerini yerine getirmişlerdir. Öteden beri edebiyat insanların ve toplumların dönüşmesinde etkili bir güç gibi işlev görmektedir. Bu bağlamda edebiyat eserleri güncelliğini yitirmeyen özelliklere sahiptir.

İnanıyorum ki, kitap insan zihni için en iyi besin kaynağıdır. 14. Yüzyıl düşünür/yazarlarından İbn Haldun'un (1332-1406) dediği gibi; **”İnsanın besinini elde etmeye tek başına gücü yetmez. Gereksinme duyacağı besini sağlamaya yeterli olamaz. Gücünü kendi türünden olanlarıyla birleştirmelidir ki, gerek kendisi ve gerek onlar için yiyecek sağlanabilsin. Yardımlaşmayla, o insanların gerek duyduklarından kat kat daha çok besin sağlanabilir.”**

Okumak iğneyle kuyu kazmaktır; kararlılık ister, sabır ister. Okuma bir arayıştır, hakikati, doğruyu, yaşama dair anlam arayışı. Her arayış içinde bulma heyecanını barındırır. Umut ve heyecan, okumanın ayrılmaz iki vasfıdır. Okuma insanlığın; umut ve heyecan da canlılığın şartıdır. Unutmamak gerekir ki cümleler yaşamın anlamını ve doğrularını zihnimize çakan çiviler gibidirler. Yaşam enerjimizi tazeleyen yararlı kitaplar, hayatı bir arada tutmamız, yaşamla uyum sağlamamız, hayatın döngülerinden yara almadan esenliğe çıkmamız adına değerli katkılar sunmaktadır.

Hayatta insana haz veren çok uğraş var. Ancak hiçbir şey kitap okumanın yerini tutamaz. Kitap insanın kendini bilmesini sağlar. Kendini bilmeye kapı aralar. İnsan olmanın ilk şartı kendini bilerek okumaktır. Çünkü insan okumak ile kendini tanır ve hayat yolunda daha rahat ilerleme sağlar. Varmak istediği hedefe kitap sayesinde daha rahat ulaşır. Zira kitap okumak; beşikle başlayıp mezara kadar devam eden bir yolculuk gibidir. Eğer okumak okulla beraber bitiyorsa, adı okumak değildir. Doğduğumuzda hiçbir bilgiye sahip değilizdir. Hayatımız boyunca birçok bilgi biriktiririz. Bu birikimde kitapların, kitap okumanın rolü çok büyüktür. Medeniyet bizden önceki kuşakların ortaya koyduğu bilgi ve okumaların bir toplamıdır. Biz de medeniyet yolunda kendimizden önce gelen kitaplarını okumakla bu kervana katılabiliriz. Ya da Descartes'in ifadesiyle **“En iyi kitapların okunması, geçmiş yüzyılların en büyük insanlarıyla konuşmak gibidir”**.

Kendini tanıyan birçok düşünür, yazar, felsefeci, bilim insanı kitapsız hayatın kör, sağır ve dilsiz yaşamak olduğunu yazmaktadır. Montaigne, **“Ben kitaplarımı değil, kitaplarım beni ortaya çıkarmıştır”** sözü ile insanın kendini gerçekleştirmesini ve benliğini kazanmasını ne kadar veciz ifade etmiştir.

İnsan için gerekli değerlerin görünür hale gelmesi için Kafka şöyle demektedir: **"Bir kitap, içinizdeki donmuş değerleri parçalayarak bir balta olmalıdır. Birçok kitap, insanın kendi kalesinin içindeki bilinmeyen odaların anahtarları gibidir."**

Lord Byron'ın vurguladığı gibi, **"Bir damla mürekkep bir milyon kişiyi düşündürebilir"** iken, **"Yabani uluslar dışındaki her ülke kitaplar tarafından yönetilir"** diyen Voltaire'ı unutmamak gerekir. Yoksa **"Yetişen zekâları kitaplarla beslemeyen uluslar, yıkılmaya mahkûmdurlar"** diyen Ovidius'un dikkati çektiği durum karşımıza gelip çatar.

"Kitap elinizde tuttuğunuz bir rüyadır" diyen Neil Gaiman'a kulak vermek yerinde olur. Çünkü yeni buluşlar yapan insanların çoğu rüyalarında kendilerine görünen bir ilham veya ipucu sayesinde sonuca ulaşırlar. Kreatif düşünmek dünyaya ve olaylara farklı gözlüklerle bakabilmekle olabilir. Her bir kitap farklı bir gözlükle dünyaya bakmak anlamına gelir.

Kitap, samimi ve sadık bir dost gibidir. Terk edildiğinde gücenmez ve alıngan değildir. Kitap okumak bir yaşam tarzıdır. Yolu okumaktan geçen herkes, okumayı bir davranış tarzı olarak belirler. Kitap okuyan insanların dil gelişmesi sağlıklı olur. Kitap okuyanların iletişim kapasiteleri artar. Kitap okuyanların ve okuduklarını özümseyenlerin günümüz bilgi ve iletişim toplumunda kendini daha rahat ifade ettiğini ve daha başarılı olduğunu vurgulamaya bile gerek yoktur. Yeme içme gibi düzenli yapılan kitap okumaları insanların kolay öğrenme ve doğru hüküm verme kabiliyetlerinde büyük öneme sahiptir.

Öyle ki, kitapların kazandırdığı öğrenme ve sorgulamayla beynin aktif olarak çalıştığını, okumanın sonucu olarak insanlarda dikkat, anlama ve anlamlandırma, gördüklerini fark etme gibi birçok zekâ fonksiyonunun olumlu yönde geliştiğini hatırlatmak yerinde olacaktır. **"21. Yüzyılın cahilleri, okuma-yazma bilmeyenler değil; okumayanlar, öğrendikleri yanlış bilgileri değiştiremeyenler ve yeniden öğrenemeyenler olacaktır"** diyen Amerikalı ünlü yazar Alvin Toffler, özetle okuma yazma bilmesine rağmen okumayan günümüz insanını cahil olarak vasıflandırmaktadır. Günümüz insanını ikaz eden Amerikalı edebiyatçı Ursula Kroeber Le Guin ise, **"Eğer bir nesil cehaletin mutluluk olduğunu sanarak yetişirse, bir sonraki nesil cehaletini bile fark edemeyecektir. Çünkü bilginin ne olduğunu bilmeyecektir"** diyerek kitap okumanın hayati önemini çok güzel ifade etmektedir.

Karakter dönüşümüne pozitif etki yapma etkisine sahip olan kitaplar her zaman için bize daha fazla değer katıyor. Kitap okumanın yüzlerce faydası sıralanabilir. Yediden yetmiş herkes

kitaplarla alışveriş içinde olabilir. Kitaplar sayesinde insanların davranışlarını daha rahat tanıyabilir ve değerlendirebiliriz. Hayatla alâkalı problemleri ve çözümlerini kitaptan okuyan insan, kendi hayatında benzer problemle karşılaştığında çözümleri daha rahat bulur. Öyle ki, kitap insana hayal kurmayı; insanları, tabiatı, canlıları sevmeyi öğretir, icatlara ve teknolojiye merak uyandırır, araştırma yapmaya sevk eder. İnsana, kâinattaki yerini ve görevini bildiren kitaplar düşündüğünü ifade edebilme yeteneği kazandırırken başarılı olmak için çalışmanın gerekliliğini öğretir.

Bir bilgeliğin dediği gibi, **“kıyıya varamazsınız ama derinlere inmek için okuyun, devamlı okuyun.”** İnsan hiçbir zaman **“ben oldum”** dememelidir. Derse, olmamış demektir. **“Ben oldum”** denildiği an, insanın bittiği andır.

Yusuf Beğtaş